C/2025/2939

22.5.2025 г.

Резолюция на Съвета относно знак за съвместна европейска диплома и следващите стъпки към евентуална съвместна европейска диплома: повишаване на конкурентоспособността на Европа и привлекателността на европейското висше образование

(C/2025/2939)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

Основавайки се на визията, изложена в препоръката на Съвета от 5 април 2022 г. относно изграждане на мостове за ефективно европейско сътрудничество в областта на висшето образование ([1]),

В контекста на заключенията на Съвета относно Европейска стратегия за засилване на ролята на висшите учебни заведения за бъдещето на Европа ([2]),

Вземайки под внимание съобщението на Комисията относно подробен план за европейска диплома за висше образование ([3]),

1. ИЗТЪКВА ОТНОВО непоколебимия си ангажимент да предостави на настоящите и бъдещите поколения знанията, уменията, компетентностите и ценностите, които са им необходими, за да се справят със съществените предизвикателства на нашето време, обединен в своята визия за устойчива, подготвена, иновативна и просперираща Европа. В период на глобални промени, преобразуващи нашите общества — въоръжени конфликти по границите на Европа и на други места, ускоряване на екологичната криза и технологични трансформации, поставящи предизвикателства пред секторите на промишлеността и пазарите на труда — отчитаме необходимостта от ориентиран към бъдещето, координиран и амбициозен подход, който укрепва конкурентоспособността на Европа, като същевременно запазва богатството на нейното културно, художествено и интелектуално наследство и нейните разнообразни образователни традиции.

2. ОТЧИТА, че бъдещето на Европа зависи от силата на нейните граждани — образовани, ангажирани и разполагащи с възможности да изграждат динамично и справедливо общество и да участват в него, и СЕ АНГАЖИРА да насърчава поколения европейци, подготвени да посрещат глобални предизвикателства и непредсказуемо бъдеще с решителност и новаторство.

3. ПРИЗНАВА ключовата роля на висшите училища и алиансите на висшите училища, като например инициативата „Европейски университети“, за стимулиране на високи академични и научни постижения, осъществяване на технологични пробиви и култивиране на основните знания, умения и компетентности, необходими в развиващия се свят на труда, включително чрез интердисциплинарни подходи, които интегрират различни области на обучение; ОТЧИТА ключовата им роля в ученето през целия живот като отговор на преходите на пазара на труда, по-специално чрез разработване на гъвкави и съобразени с нуждите учебни пътеки, включително, когато е целесъобразно, по-малки учебни единици, като например микроудостоверения; и ПОДЧЕРТАВА необходимостта от обновено и амбициозно европейско сътрудничество в областта на висшето образование, което поддържа конкурентното предимство и водещата роля на Европа на световната сцена.

4. АНГАЖИРА СЕ да намира и прилага стратегически решения, които укрепват капацитета на Европа да привлича таланти, да запазва експертния опит и да играе водеща роля в нововъзникващи сектори, като същевременно се премахват пречките пред свободното движение на таланти. Това усилие трябва да се основава на солидна образователна основа, която улеснява транснационалното сътрудничество между институциите, насърчава балансирана висококачествена мобилност и повишава приспособимостта на рамките за преподаване и учене към изискванията на бъдещето, по-специално чрез пълноценно използване на възможностите, предлагани от програмата „Еразъм +“ във всички държави членки.

5. ПОТВЪРЖДАВА, че образованието трябва да служи не само като инструмент за икономически напредък, но преди всичко като средство за подхранване на демократичната, социалната и културната структура, която обединява обществото чрез укрепване на положително и приобщаващо чувство за идентичност и принадлежност на местно, регионално, национално и съюзно равнище, въз основа на общи европейски ценности.

6. ПОТВЪРЖДАВА ОТНОВО, че Европейският съюз играе значителна роля в подкрепата на образованието и обучението, като същевременно напълно зачита отговорността на държавите членки да формират своите политики в областта на образованието и обучението, и ИЗТЪКВА, че е важно при разработването на европейски инициативи да се вземат предвид националните, регионалните и местните потребности и условия.

7. ИЗТЪКВА, че европейското пространство за образование и европейското научноизследователско пространство, във взаимодействие с европейското пространство за висше образование, са основни рамки за сътрудничество, предназначени да подкрепят, подобряват и стимулират образованието, преподаването, творчеството, научните изследвания, трансфера на знания и иновациите в цяла Европа.

([1]) ОВ C 160, 13.4.2022 г., стр. 1.
([2]) ОВ C 167, 21.4.2022 г., стр. 9.
([3]) COM(2024) 144 final.

8. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ доклада на Енрико Лета, в който се предлага въвеждането на пета свобода, обхващаща научните изследвания, иновациите и образованието, както и разработването на европейска диплома, за да се засили транснационалното сътрудничество във висшето образование и да се насърчи движението на таланти в цяла Европа в рамките на по-интегриран единен пазар. Освен това ОТЧИТА доклада на Марио Драги, в който се подчертава, че иновациите са от ключово значение за осъществяването на екологичния и цифров преход, необходим за укрепване на устойчивостта на Европа, ПОДЧЕРТАВА неотложната необходимост от преодоляване на изоставането в областта на иновациите и ИЗТЪКВА нуждата системите за образование и обучение да отговарят в по-голяма степен на променящите се потребности от умения.

9. ПОДЧЕРТАВА, че макар и да продължават обсъжданията относно съвместната европейска диплома, Съветът на Европейския съюз все още не е взел решение за нейното евентуално въвеждане, както и че всяко позоваване на съвместна европейска диплома в настоящата резолюция на Съвета следва да се разбира в този смисъл.

10. ИЗТЪКВА необходимостта от запазване на автономността и многообразието на висшите училища и, при спазване на правото на ЕС, от справедлив достъп до ресурси, включително налично финансиране от Съюза, независимо от тяхната форма на функциониране, като същевременно се зачитат бюджетните принципи и ценностите на Съюза, залегнали в член 2 от ДЕС, които са от значение за изпълнението на бюджета, и СЕ ЗАСТЪПВА за приобщаващ подход, който позволява на всички висши училища да се възползват от европейското и международното сътрудничество, като се гарантира, че нито една институция не е изоставена в стремежа към високи постижения.

11. ПОДЧЕРТАВА, че всяка нова инициатива, насочена към изграждането на европейското пространство за образование — включително въвеждането на знак за съвместна европейска диплома и следващите стъпки към съвместна европейска диплома — трябва да се ръководи от общ, поетапен подход, като се избягват допълнителната административна тежест за висшите училища и националните агенции за осигуряване на качеството и финансовите ангажименти, надхвърлящи съществуващите финансови средства, без да се засягат преговорите по многогодишната финансова рамка за периода след 2027 г., и като се гарантира, че напредъкът се споделя между всички държави членки, и СЕ АНГАЖИРА да работи за успеха на тези усилия с последователност, амбиция и непоколебима отдаденост, за да гарантира, че образованието служи като основа за личностна, социална и професионална реализация, както и за активно гражданство за всички европейци.

12. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ, че окончателните резултати от проектите за експериментиране в областта на политиката по програма „Еразъм+“, свързани със знака за съвместна европейска диплома, предоставят възможност за по-нататъшни дискусии относно начините за улесняване на висшите училища да участват в транснационално сътрудничество за осъществяване на съвместни програми и присъждане на съвместни дипломи, в съответствие с инструментите от процеса от Болоня, включително чрез съответни инициативи като съвместната европейска диплома. Въвеждането на знака за европейска диплома има потенциала да увеличи броя на съвместните програми за обучение, така че да се постигне критична маса и да е налице по-голям стимул за държавите членки да премахнат редица пречки, свързани с осъществяването на съвместни програми за обучение.

13. ИЗРАЗЯВА СЪГЛАСИЕ, че знакът за съвместна европейска диплома и резултатите от следващите стъпки към съвместна европейска диплома могат да повишат привлекателността на съвместните програми за обучение, мобилността и в крайна сметка автоматичното признаване, да създадат ориентирана към бъдещето образователна среда, която стимулира иновациите и насърчава трансграничното сътрудничество, и да подсилят европейското висше образование и неговата позиция в световен мащаб, в полза на днешните граждани и поколенията, които ще градят бъдещето на Европа.

14. ПОДЧЕРТАВА, че действията, посочени в настоящата резолюция, следва да се осъществяват, като същевременно се вземат предвид системите за образование и обучение в различните национални правни рамки.

ОПРЕДЕЛЯ СЛЕДНИТЕ ТРИ ЕТАПА С ОГЛЕД ВЪВЕЖДАНЕТО НА ЗНАК ЗА СЪВМЕСТНА ЕВРОПЕЙСКА ДИПЛОМА И ПРОПРАВЯНЕТО НА ПЪТЯ ЗА СЪВМЕСТНА ЕВРОПЕЙСКА ДИПЛОМА:

1. ЕТАП 1: ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПОДГОТОВКАТА ЗА ВЪВЕЖДАНЕТО НА ЗНАКА ЗА СЪВМЕСТНА ЕВРОПЕЙСКА ДИПЛОМА (2025—2026 г.)

2. ЕТАП 2: ВЪВЕЖДАНЕ НА ЗНАКА ЗА СЪВМЕСТНА ЕВРОПЕЙСКА ДИПЛОМА, НАБЛЮДЕНИЕ НА НЕГОВОТО ПРИЛАГАНЕ, ОЦЕНКА НА ИЗПОЛЗВАНЕТО МУ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ЗА ОСЪЩЕСТВИМОСТ И ПРОУЧВАНЕ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СЪВМЕСТНА ЕВРОПЕЙСКА ДИПЛОМА (2026—2028 г.)

3. ЕТАП 3: РАЗМИСЪЛ И ВЗЕМАНЕ НА ОСНОВАНО НА ДОКАЗАТЕЛСТВА РЕШЕНИЕ ОТНОСНО СЛЕДВАЩИТЕ СТЪПКИ КЪМ СЪВМЕСТНА ЕВРОПЕЙСКА ДИПЛОМА (2029 г.)

1. **ЕТАП 1: ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПОДГОТОВКАТА ЗА ВЪВЕЖДАНЕТО НА ЗНАКА ЗА СЪВМЕСТНА ЕВРОПЕЙСКА ДИПЛОМА (2025—2026 г.)**

КОМИСИЯТА СЕ ПРИКАНВА, заедно с държавите членки и в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни:

а) да създаде лаборатория за политиката в контекста на работната група за висшето образование по стратегическата рамка на европейското пространство за образование, на която да бъде възложено разработването на всеобхватна рамка за знака за съвместна европейска диплома и отговорности, като например:

— изготвяне на ясни определения, описания, показатели и общ метод за проверка на съответствието с критериите, посочени в приложение II към препоръката на Съвета относно европейска система за осигуряване на качеството и признаване на квалификациите във висшето образование, при пълно зачитане на компетенциите на държавите членки в областта на образованието и обучението, както и на принципа на субсидиарност;

— разработване на насоки и процедури за издаване на знака за съвместна европейска диплома;

— разработване на стандартизиран образец за визуалните характеристики на знака, включително неговото графично представяне, както във физически, така и в цифров формат.

В състава на лабораторията за политиката ще влизат представители на държавите членки, които са членове на работната група за висшето образование по стратегическата рамка на европейското пространство за образование (или всяка група, създадена съгласно тази рамка и поемаща въпросните функции), и други експерти, упълномощени от държавите членки, заедно с представители на Комисията. Експерти, поканени от лабораторията за политиката, могат да допринасят за нейната работа по конкретни теми, ако е необходимо. Дейностите на лабораторията следва да се ръководят съвместно от държавите членки и Комисията, а Комисията ще предоставя техническа и организационна подкрепа.

б) да представи на Съвета резултатите от лабораторията за политиката на работната група за висшето образование по стратегическата рамка на европейското пространство за образование до средата на 2026 г., за да се даде възможност за ефективно въвеждане на знака за съвместна европейска диплома през 2026 г.

ОСВЕН ТОВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ СЕ ПРИКАНВАТ:

а) когато това все още не е направено, изцяло да въведат инструментите от процеса от Болоня — например Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS), приложението към дипломите, Европейските стандарти и насоки за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ЕПВО) и Европейския подход за осигуряване на качеството на съвместните програми — като ключови предпоставки за въвеждането на знака за съвместна европейска диплома. Тази мярка следва да насърчи по-задълбочено и по-гъвкаво транснационално сътрудничество в цяла Европа, особено в очакване на въвеждането на знака за съвместна европейска диплома и следващите стъпки към съвместна европейска диплома;

б) да предприемат необходимите мерки, с които да способстват за въвеждането на знака за съвместна европейска диплома до края на 2026 г., като по този начин гарантират последователност и равни възможности за всички висши училища в Европа.

2. **ЕТАП 2: ВЪВЕЖДАНЕ НА ЗНАКА ЗА СЪВМЕСТНА ЕВРОПЕЙСКА ДИПЛОМА, НАБЛЮДЕНИЕ НА НЕГОВОТО ПРИЛАГАНЕ, ОЦЕНКА НА ИЗПОЛЗВАНЕТО МУ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ЗА ОСЪЩЕСТВИМОСТ И ПРОУЧВАНЕ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СЪВМЕСТНА ЕВРОПЕЙСКА ДИПЛОМА (2026—2028 г.)**

КОМИСИЯТА И ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ СЕ ПРИКАНВАТ:

а) да въведат заедно знака за съвместна европейска диплома от 2026 г. до 2028 г. и да ръководят процеса с цел изпитване на неговата осъществимост и оценяване на потенциалните му последици от политическа, правна, финансова и административна гледна точка и на степента, в която са премахнати пречките пред транснационалното сътрудничество относно съвместните дипломи в сектора на висшето образование, като например тези, установени в окончателните резултати от проектите за експериментиране в областта на политиката по програма „Еразъм+“, свързани със знака за съвместна европейска диплома;

б) да използват лабораторията за политиката на работната група за висшето образование по стратегическата рамка на европейското пространство за образование като платформа за оценяване на напредъка при въвеждането на знака за съвместна европейска диплома, улесняване на структурираното взаимодействие с висшите училища, студентите, агенциите за осигуряване на качеството и други заинтересовани страни и проучване на концепцията и осъществимостта на съвместната европейска диплома с поглед към следващите стъпки и пътя напред.

КОМИСИЯТА СЕ ПРИКАНВА:

а) да разработи целенасочени действия в подкрепа на висшите училища, които проявяват интерес към издаването на знак за съвместна европейска диплома в контекста на съвместни програми;

б) да популяризира видимостта на знака за съвместна европейска диплома и да разпространява информация за него сред висшите училища, студентите, работодателите и обществото като цяло. Тези усилия биха могли да включват разработване на визуални характеристики и стратегия за комуникация и изграждане на положителен имидж, които демонстрират добавената стойност на знака за учащите се, научните изследвания и иновациите във всички държави членки, както и неговия потенциал за привличане на международни студенти;

в) да предоставя на годишна основа обратна информация на Съвета, след като започне въвеждането на знака за съвместна европейска диплома. Тази обратна информация следва да включва отзиви за процеса на въвеждане, възникващите предизвикателства и извлечените поуки, които ще способстват за извършването на необходимите корекции в подкрепа на успеха на въвеждането;

г) да наблюдава и да извърши цялостна оценка на етапа на въвеждане в тясно сътрудничество с лабораторията за политиката на работната група за висшето образование по стратегическата рамка на европейското пространство за образование, в която се анализират:

— неговите резултати и потенциалната добавена стойност на знака за съвместна европейска диплома, като се обръща специално внимание на осъществимостта, установените предизвикателства и всяко потенциално въздействие на инициативата;

— значението на знака за съвместна европейска диплома за подпомагане на транснационалното сътрудничество, повишаване на привлекателността и броя на съвместните програми за обучение в ЕС, укрепване на глобалната конкурентоспособност на европейското висше образование и подобряване на балансираната мобилност за студентите и персонала;

д) да проведе, заедно с лабораторията за политиката на работната група за висшето образование по стратегическата рамка на европейското пространство за образование, проучване за осъществимост относно съвместната европейска диплома, в което да бъдат оценени европейските критерии, на чиято база да се присъжда тази съвместна диплома, съответните процедури за осигуряване на качеството и потенциалът на дипломата за премахване на пречките пред транснационалното сътрудничество относно съвместните дипломи в сектора на висшето образование, да се анализира нейното въздействие върху стойността и признаването на академичните програми и върху присъждащите дипломата висши училища и да се проучат гледните точки на студентите, включително ключовите предизвикателства, възприеманите ползи и възможните алтернативни подходи;

е) да представи на Съвета за допълнително решение до края на 2028 г. доклад за оценка на въвеждането на знака за съвместна европейска диплома и проучването на осъществимостта на съвместна европейска диплома.

ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ СЕ НАСЪРЧАВАТ:

а) да споделят съответните данни с Комисията, за да се улесни цялостната оценка на въвеждането.

3. **ЕТАП 3: РАЗМИСЪЛ И ВЗЕМАНЕ НА ОСНОВАНО НА ДОКАЗАТЕЛСТВА РЕШЕНИЕ ОТНОСНО СЛЕДВАЩИТЕ СТЪПКИ КЪМ СЪВМЕСТНА ЕВРОПЕЙСКА ДИПЛОМА (2029 г.)**

Въз основа на резултатите от своя анализ на доклада на Комисията за оценка на въвеждането на знака за съвместна европейска диплома и проучването на осъществимостта на съвместна европейска диплома, Съветът може да вземе решение относно дългосрочното прилагане на знака за съвместна европейска диплома и да прикани Комисията да предложи конкретни следващи стъпки към въвеждането на съвместна европейска диплома. Създаването на такава съвместна диплома би могло да разкрие нови пътища за бъдещето на висшето образование в Европейския съюз и да послужи като средство за насърчаване на личностното, социалното и професионалното развитие и активното гражданство на настоящите и бъдещите поколения.